

Honi vadászrepülő-ezred harcászati gyakorlat hadtáp tapasztalatai

Skrabán László alezredes

A Magyar Néphadsereg egyik honi vadászrepülő ezredénél a közelmúltban különböző harckészültségi fokozatok beiktatásával harcászati gyakorlatot hajtottak végre.

A gyakorlat tárgya volt: magasabb harckészültség részenkénti bevezetésével végrehajtani az ezred hadiállományra való feltöltését. Az ezred harckészültségbe helyezése és harcászati alkalmazása a légi ellenség különböző magasságokon hagyományos és tömegpusztító fegyverek alkalmazásával végrehajtott tömeges csapásai visszaverésében az egyes objektumok felderítésében, valamint a földi célpontok megsemmisítésében, fő és hdm. repülőtérről folyó harctevékenység viszonyai között.

A gyakorlat célja: hogy az ezred alaprendeltetéséből adódó feladataira való készenléte, alkalmazása felmérésre kerüljön. Az ezred htp-ot olyan helyzetbe hozni, hogy az a várható tömeges, személyi, technikai és anyagi veszteségek mellett, hogyan képes alaprendeltetésének eleget tenni.

A gyakorlat módszere: harckészültség ellenőrzéssel kompenzált h. vre. e. harcászati gyakorlata három mozzanatban.

1. A fentieknek megfelelően az ezredbadi táp fő feladatait az alábbiak képezték

1. MHKSZ-i fokozatok részenkénti bevezetésének hadtápbiztosítása.

2. A bevonuló személyi állomány összekovácsolása, munkába állítása, beo-ba a feladatnak megfelelő foglalkoztatása. A népgazdaságból bevonult technikai eszközök átvétele, feltöltése és igénybevétele.

3. A harcászati gyakorlat tényleges és fiktív feladatai hadtápbiztosításának megszervezése és végrehajtása hagyományos és TÖPFE-ek alkalmazása viszonyai között, egy időben két repülőtérről történő tevékenységgel.

A fenti feladatok lehetővé tették, hogy a h. vre. ezred hadtáp és egészségügyi szolgálata háborús tevékenysége szintjét, begyakoroltsága helyzetét fel lehessen mérni, meg lehessen állapítani az elért eredményeket és meglévő fogyatékoságokat.

A h. vre. ezredek feladataikat általában egy-három repülőtérről tevékenykedve hajtják végre. Ezen a gyakorlaton az ezred az alap- és hadművelési repülőtérről – egy repülő földi lövészzel összekapcsolva kellett, hogy tevékenykedjen.

Az ezred harcászati gyakorlata során a kialakult harcászati helyzetnek megfelelően a hadtáp és egészségügyi szolgálatnak ténylegesen az alábbi feladatokat kellett végrehajtani:

1. A Központ Hadtáp által kirakó állomásra kiszállított repülőhajtóanyag átvétele, bevizsgálása, beszállítása és felhasználása.

2. Nagy tömegű hagyományos és TÖPFE-től keletkezett markirozott sérült ellátása, kijelölt kórházba való beszállítása. A két ESH funkcionáltatása.

3. A vissza nem térő személyi és technikai veszteség repülőtérről történő tényleges kivonása, a kivont állomány ellátásának és foglalkoztatásának megszervezése.

4. Mentésítés ruházati biztosítása céljából meghatározott komplettek gk-n történő kikülönítése.

5. Az elrendelt tényleges szállítások végrehajtása.

6. Munkatérkép, biztosítási terv és helyzetjelentések vezetése, kidolgozása.

A kidolgozott harcászati és egyéb intézkedések, a közlések a hadosztály szintjéről kerültek kiadásra a gyakorlatvezető, illetve a döntnökök útján.

II. *A harcászati gyakorlat hadtápbiztosítása végrehajtásának tapasztalatai*

Az ezredhadtáp és egészségügyi szolgálat személyi állományának beérkezése – normaidőn belül – a terveikben foglaltaknak megfelelően került végrehajtásra. A ht. és tsz. állomány beérkezéséig a sorállomány szervezeten megkezdte az anyagi-technikai eszközök málházását, a részlegek funkcionális csoportonkénti megalakítását–besorolását.

A beérkezést követően a parancsnok hadtáphelyettes részt vett a parancsnok tájékoztatóján, majd – bár az időből kissé kifutva – megtartotta rövid differenciált feladatmeghatározását a szolgálatiág-vezetők részére, akik azonnal megkezdtek a feladatok végrehajtásának irányítását. A földi lépcsők málházása, besorolása, menetbiztosítása – az alaprepülőtéri széttelepülési körletben tevékenykedő részleg, kivételével – szervezeten, rendben történt és a lépcsők útbaindítása normaidőn belül került végrehajtásra. Ezzel párhuzamosan az alaprepülőtéren tábori körülmények között funkcionáló részlegek (üza. töltő pont, ESH, élm. ello. pont stb.) is megkezdtek a települést, az MVCS-ben részt vevő hadtáp személyi állomány és anyagi-technikai eszközök terv szerinti részlegekhez bevonultak, illetve funkcionálásuk feltételeit biztosították. A mozgósítás hadtápfeladatait szervezeten, alapvetően probléma mentesen hajtották végre. A bevonuló tartalékos állomány részére kulturált kiszerezésű első étkezést a beérkezést követően azonnal kiadták. A szükséges (vagy hiányzó) felszerelési cikkek kiegészítése, illetve a polgári ruhában bevonulók beöltöztetése a bevonuló helyen tervszerűen és probléma mentesen bonyolódott le. A bevonulási helyen egy fő orvos, egy fő eu. katonával előírás szerint végezte a tartalékosok vizsgálatát.

A népgazdaságból bevonult gépjárművek feltöltése – tartály kiegészítése – és a kiegészítő készletek kiadása a gépjármű átvevő helyen rendben megtörtént.

A ht., tsz. és bevonuló tartalékos állomány elhelyezésének, pihentetésének feltételei a szervezetszerző alegységeknél biztosított volt.

A hadtápszolgálathoz bevonult tartalékos személyi állomány összekovácsoló kiképzését a kik. terveknek megfelelően a 8. órától 4 órában állomány-kategóriáknak megfelelően hajtották végre. Kiemelt figyelmet fordítottak az új hadtáptechnikai eszközök kezelésének, működtetésének oktatására.

A HKSZ hadtápbiztosítási feladatainak vezetését és irányítását a jóváhagyott tervnek és a parancsnok konkrét követelményeinek megfelelően a PK HTPH törzsével a kezdeti feszültség feloldása után jól végezte, bár az információ csere és a helyszíni ellenőrzés vonatkozásában az aktivitás jobb is lehetett volna.

Összességében az ezred hadtáp és ü. szolgálata a HKSZ feladatokat normáidőn belül jól hajtotta végre. Az ezred hadtápszolgálata képes volt a váratlan harcckészültségi ellenőrzés feladatainak – korlátozó rendszabályok figyelembevételével – terv szerinti, megfelelő végrehajtására.

Harcászati feladat vételével egy időben a HTPH megkapta az előljáró hadtápbíztározást és megkezdte a végrehajtás megszervezését. Az intézkedés feldolgozása során a htp. törzs nem fordított kellő figyelmet annak értelmezésére, a feladatok fontosságára és időrendiségére.

A feladatok megszervezését rutinból az évek óta meghonosodott sablon szerint akarták megoldani. Ennek következtében nem tudták kellően felmérni a ténylegesen végrehajtandó feladatok megszervezésének és az ezred fegyvernemi főnökkel való együttműködésnek fontosságát, jelentőségét. Az intézkedésben meghatározott – eddig ténylegesen még kellően be nem gyakorolt – feladatok komoly problémátel elé állították az ezredet, ezen belül a hadtápot és az együttműködőket.

A HTPH miután megértette a feladat „újszerűségét” azonnal hozzálátott a végrehajtás körülményeinek, a fő feladatok vizsgálatához, az azonnali szükségessé intézkedések megtételéhez. Mint például:

- a hadtápbíztározás kidolgozása, előzetes intézkedés foganatosítása;
- az ESH-ek megerősítése (a kik. sebvivő katonákból);
- szállító eszköz tartalék képzése;
- a kikülönítendő ruh. mentesítő készletek mobil manővereztetése,
- a vissza nem térő egészségügyi veszteség elhelyezése, elm. ellátásának megszervezése, a markirozott sérültek kórházba szállítása,
- a kivonásra kerülő technikai eszközök csoportosítása, számbavétele és őrzése,
- katapultált rgv-ök felkutatásában való részvétel,
- a szolgálatiág-vezetők és az ezred hadtápbíztározásában részt vevők tájékoztatása, feladatok meghatározása stb.

A hadtápbíztározás elkészítéséhez nagy szorgalommal hozzálátott tervező-szervező tiszt részére a HTPH az elhatározásának lényegét nem adta meg, így az elkészített intézkedés tartalma, terminológiája és formája erősen kifogásolható volt, így az csak második változatban felelt meg a követelményeknek.

A hadtápbíztározási terv kidolgozását az érvényben levő elvek és a sergectst hadtáptörzs által kiadott módszertani segédlet alapján végezték el, mely a

következő napi harctevékenység hadtápbiztosításának vezetéséhez jó alapul szolgált. A terv kidolgozása, kimunkálása alkalmával a htp. szolg. ág-vezetők, eü. szolg. főnök és a többi (htp. biz.-ban) érintett fn-i és szolg. főnök nem kellő bevonása a végrehajtás során a tervező munka érdemi részét csökkentették. A terv kidolgozása leredukálódott a terv-szerv. tisztre, aki minden jó szándéka ellenére sem tudta pótolni a nélkülözhetetlen kollektív munka bölcsességét, illetve eredményességét, a HTPH a terv kimunkálásánál ugyanazt a hibát követte el, amit a hadtápbiztosításnál: követelményei realizálását nem kísérte figyelemmel, a terv kidolgozását nem irányította kellően, majd annak elkészítésekor azt nem vizsgálta (ellenőrizte) megfelelően. Az említett hiányosságokkal együtt a terv elkészült és a szükséges korrekciók után az biztosította a következő harcnap fiktív hadtápbiztosításának vezetését.

A ténylegesen végrehajtandó feladatokat – a HTPH szűk törzsével és az együttműködőket – nagy gyakorlati tapasztalatai felhasználásával, az elvárható követelményeknek megfelelően megszervezte és jól irányította. A várható, nagy tömegű sérült tényleges kórházba szállítása érdekében előre megfelelő szállító kapacitás tartálékot képeztek, a katapultált rgv-ök felkutatásában részt vevő hadtáp személyi állomány és technikai eszközök kijelölésére, felkészítésére kiemelt figyelmet fordítottak. A KA-ra kiszállításra kerülő repülőhajtóanyag fogadására-átvételére és felhasználására a HTPH megfelelő rendszabályokat fogantatott. A gyakorlat tényleges hadtápbiztosítási-kiszolgálási feladatait nagy aktivitással, folyamatosan, figyelemmel kísérte és menet közben a szükséges intézkedéseket mindig megtette.

Az ESH-ek az első TLCS-ás kezdetére készenlétüket alapvetően elérték. A csapások eü. következményeinek felszámolása vontatottan indult meg, mert az alegységparancsnokokat váratlanul érte az, hogy a döntnök által kijelölt markirozott sérült állomány ténylegesen kivonásra kerül és az nem vesz részt a továbbiakban a repülő-műszaki század tevékenységében. Nem alkalmazták az első és elvtársi segélynyújtás formáit, a súlyos sérültekről késve adtak tájékoztatást az ESH felé. A markirozott sérültek 90%-a az életmentő orvosi segélyhez szükséges időn belül a segélyhelyre beérkezett. A sérültek osztályozása, nyilvántartásba vétele, ellátása különösen az első TLCS-nál lassan, vontatottan haladt. A SH-ek személyi állományának elosztása, irányítása és igénybevétele nem a legszakosítottabb módon történt. Az 1. sz. ESH-en a sérültek egyirányú áramlását a települési hely nem megfelelő kiválasztása miatt nem tudták biztosítani. Kezdetben szervezetlenül hajtották végre a sérültek fegyvereinek levételét, összegyűjtését. A második TLCS-nál keletkezett sérültek sugármentesítését – a SH mellé telepített MÁ ellenére nem hajtották végre. A sérültek SH-en történő szabályozás ellátása, valamint a kijelölt kórházakba történő beszállítása szervezetten, szakszerűen került végrehajtásra. A SH-eken összesen 149 főt láttak el, ebből kórházba szállítottak 87 főt (három fordulóval, helyben „gyógyítottak” 45 főt, ellátás után az aeg-hez visszaküldtek 17 főt).

A kiürítő kórházak átlagos távolsága 60–70 km volt. Egy szakgépkocsi forduló ideje 2,5 óra, egy általános rendeltetésű seb. száll.-ra berendezett tkg. forduló ideje 3 óra volt átlagosan. A fordulódők biztosították, hogy a sérüléstől számított szükséges időn belül a legsúlyosabb „sérült” is megkapja a szak-, illetve a szakosított orvosi segélyt. Az ezred EÜSZF-e a kezdeti „meglepetésből” felocsúdva feladatát fokozatosan javuló színvonalon végezte el. Mint fiatal EÜSZF-nek ez a gyakorlat széles körű tapasztalatokat adott, a

harctevékenység egészségügyi biztosításának megszervezésében, végrehajtásában, és vezetésében.

A „megsemmisült” vagy „megrongálódott” szállító és kiszolgáló gépjárművek tényleges kivonását szervezetten, a repülőtér lakóövezetében hajtották végre.

A meghatározott időre KÁ-ra kikerkezett négy tartálykocsi repülőhajtóanyag átvételét a hdm. repülőtéren tevékenykedő üza. részleg hajtotta végre. Az átvevő részleg feladatát szakszerűen, a vonatkozó harcászati és biztonsági előírások betartásával két órán belül jól hajtotta végre. Az átvett repülőhajtóanyag PL-2 labor vizsgálata után került csak felhasználásra. A feladat nehézségi foka az volt, hogy a hdm. repülőtérre áttelepült töltő gk-ik még nem ürültek le és így a TSZ-1 jelentős részét 25 m³-es ellasztikus tartályokban kellett betárolni.

Az alaprepülőtéren RP-ből tevékenykedő h. vre. szd.-ok rg.-einek feltöltését – annak ellenére, hogy a töltő gk. 20%-a kivonásra került – zökkenőmentesen biztosították. A gímű. üzemanyag-töltő-állomás berendezése és működtetése szakszerű volt.

A két repülőtér közé kikülonított ruházati mentesítő készlet manővereztetése (vezetése) új feladat elé állította a htp. tö.-et. Újszerű, a feladat nehézségi foka az volt, hogy az anyag szükséglet helyét és idejét a HTPH-nek kellett eldönteni, de ezt előre nem tudta, így a fő problémája az volt, hogy a gímű. manővereztetését hogyan oldja meg, amikor majd a mentesítő készlet felhasználásának igénye felmerül. Végül is megtalálták a megoldást, úgy, hogy a hdm. reptér hadtáp részlegét értesítették, hogy hol helyezték el a ruh. cserekészletet szállító gímű.-et, a htp. rlg. felvette vele a kapcsolatot és így annak közvetlen irányítását motorkerékpáros hírvívővel oldották meg.

A katapultált rgv.-ök felkutatására vonatkozó feladatot az ezredparancsnok leszükitette egyértelműen hadtáp feladattá: a végrehajtás megszervezését és végrehajtását a HTPH-re bízta. Így az egyes mozzanatba beállított és ténylegesen a terepen híradó eszközzel, elhelyezett „katapultált” rgv.-k érdekében létrehozandó kutató-mentő csoport feladatának meghatározását, a csoport felkészítését és a munka irányítását a HTPH végezte el. A feladat ténylegesen, eredményesen végrehajtásra került négy alkalommal. A tapasztalat lényege az volt, hogy nem szabad azt a feladatot egyszerűen hadtáp feladattá leredukálni, mert a kutató-mentő csoport tevékenységét elsősorban helikopterrel, vegyivédelmi, híradó, htp. erők és eszközökkel hajtja végre. Tehát ennek közvetlen irányítása, egyértelműen törzsfőnöki, vagy helyettesi feladat lehet.

Az alaprepülőtéren széttelepítési körletből tevékenykedő hadtáprészlegek telepítésének és készletének elérése igen körülményesen, irányítás nélkül, spon-tán zajlott le. Ez különösen jellemző volt az 1. sz. ESH-re.

A részlegek működtetése a tényleges ellátási feladatok érdekében zavar-talan volt, ezen belül is jól működtek az üza. és elm. ellátó pontok. Az állandó és behívott változó állomány hadtáp ellátása vonatkozásában kirívó probléma nem volt, mindenkori időben és megfelelő mennyiségben megkapta járandóságát mely pozitíven befolyásolta a személyi állomány hangulatát, a feladatokhoz való jobb hozzáállását.

A PK HTPH, a törzs és fegyvernemi főnökök együttműködése nem felelt meg a vele szemben támasztható követelményeknek. Nem mutatkozott meg kellően a HTPH koordináló szerepe.

A TLCS-ok hadtáp következményei felszámolására a PK HTPH jó elhatározásokat hozott, arra intézkedett és végrehajtása helyzetét számonkérte. A katapultált rgv-ök felkutatása és mentése feladatait – kezdeti bizonytalankodás után – megfelelően végrehajtották.

Összességében: a harcászati gyakorlat hadtápbiztosítása fiktív és feszített tényleges feladatait – tapasztalt hiányosságokkal együtt – esemény mentesen, normaidőn belül, igen jó hozzáállással hajtották végre, aminek alapján a harcászati gyakorlat hadtápbiztosítása „JÓ” összegezett értékelést kapott.

Következtetésként és tanulságként megállapítható, hogy az ilyen és ehhez hasonló ellenőrzési módszerek alapvetően biztosítják egy-egy alakulat felkészültsége helyzetének felmérését. Megállapíthatók az ÁHKSZ időszakában végrehajtott feladatok eredményei és fogyatékosai, pl: a PK HTPH és tervező-szervező tisztje nem fordítottak figyelmet kezdetben az előjárói intézkedés értelmezésére, az abból levonható következtetések és feladatok megítélésére. Nem volt megfelelően szervezett, leszabályozott a hdm-i repülőtéren tevékenykedő htp. részleg és az ezred HVP közötti információcsere, a jelentési rend.

Az állománynál nem realizálódott megfelelően a korábbi időszakban végrehajtott egészségügyi kiképzés, nevezetesen az ön- és elvtársi segély gyakorlati része. Ezekkel a lényegesebb hiányosságokkal szemben igen pozitívan bizonyította az ezredhadtáp azt, hogy képes a ténylegesen kivonásra került személyi állomány és technikai eszközök – tehát a nagy tömegű „veszteség” – ellenére is a vre. szd.-ok harctevékenységének hadtápbiztosítására. A hadtápvezetés a kezdeti „kiengedés” után munkáját, követelménytámasztását, igényességét megfelelően fel tudta használni arra, hogy a repülő harcászati gyakorlat hadtápbiztosításának – tényleges és fiktív – feladatait példásan végrehajtsa.

Ilyen tapasztalatokkal gazdagodott ezen a HKSZ ellenőrzéssel egybekötött harcászati gyakorlaton az ezredhadtáp és a részt vevő tagozatok szakállománya is.